

Boverket
Att: Stina Jonfjärd
Via e-post
remiss@boverket.se

Stockholm
2021-03-12

Ert dnr
3930/2019

Vårt dnr
2020/221

Remissvar angående förslag till Boverkets föreskrifter om klimatdeklarationer för byggnader

Näringslivets Regelrådet NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Regeringen lade i maj 2020 fram förslag till lag om klimatdeklaration för byggnader samt förslag till förordning om klimatdeklaration för byggnader. Syftet är att minska klimatpåverkan vid uppförande av byggnader genom att synliggöra påverkan. I konsekvensutredningen angavs att förslagen bedömdes öka branschens kunskap om byggnaders klimatpåverkan.

Nu föreslår Boverket föreskrifter om klimatdeklaration för byggnader, som ska precisera reglerna från lag och förordning. Exempel på precisering i den föreslagna föreskriften är reglering av vilka data som ska användas vid beräkning av klimatpåverkan. Utredningen skriver att föreskrifterna ska utformas på ett sätt så att de administrativa kostnaderna, bl.a. för små företag, kan hållas så låga som möjligt. Reglerna är huvudsakligen av teknisk karaktär.

I remissen ingår utöver förslaget till föreskrift ett formulär med tekniska frågor om byggnaden och produktionsprocessen. Det framgår inte klart om formuläret formellt sett utgör en del av föreskriften eller inte.

Boverket kommer även att ge ut en vägledning med ytterligare detaljer.

Inledning

Boverket skriver att föreskrifterna har ambitionen att leda till låga administrativa kostnader. NNR menar att det inte är enbart föreskriften i sig som kan förutses förorsaka administrativa kostnader. Även formuläret kan förutses förorsaka sådana. NNR kan inte finna någon beskrivning av vilka kostnader i form av exempelvis uppgiftslämnarbörda som formuläret kan orsaka. Det saknas även en beskrivning av alternativ utformning av formuläret. NNR skulle

också gärna se att det fanns en beskrivning av vilka överväganden som gjorts för att fastställa att samtliga efterfrågade uppgifter i formuläret är nödvändiga att inhämta direkt från företagen och inte kan inhämtas från alternativa källor såsom redan befintliga uppgifter i myndigheters databaser.

Uppgiftslämnande

NNR betraktar termen ”deklaration” i klimatdeklaration såsom något missvisande, och menar att insamlingen av uppgifter från företagen istället bör betecknas som uppgiftslämnande. Ett uppgiftslämnande från företagen bör därför inhämtas i enlighet med Förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner.

NNR skulle alltså vilja se en beskrivning av vilka uppgifter i formuläret som är nödvändiga för att uppfylla kraven i föreskriften, för en klimatdeklaration. Det är inte uppenbart, vid en parallell läsning av föreskriften och formuläret, att samtliga efterfrågade uppgifter i formuläret är nödvändiga. Exempelvis efterfrågas i formuläret om en byggnad har balkong eller sous-terräng, betydelsen av vilket är tveksam ur klimatskyddssynpunkt. NNR menar att endast nödvändiga uppgifter ska efterfrågas. Det behöver finnas ett tydligt behov bakom varje i formuläret efterfrågad uppgift. Behovet behöver manifesteras genom en efterfrågan (inte från myndigheten själv) från flera olika aktörer. Myndigheter ska inte samla in uppgifter från företagen för ett eventuellt framtida behov. Uppgiftslämnarbördan ska dessutom underlättas så långt möjligt. Boverket behöver alltså dels redovisa uppgiftslämnarbördan och dels behovet som föreligger. Detta är krav som NNR menar ska ställas på formuläret i enlighet med Förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner.

NNR hävdar en viktig princip i uppgiftslämnarsammanhang: ”en uppgift en gång”. D.v.s. om ett företag redan i ett annat sammanhang har lämnat en viss uppgift till en myndighet ska samma uppgift inte behöva lämnas ytterligare en gång till en annan myndighet. NNR kan i Boverkets utredning inte finna något som tyder på att ett uppgiftsinhämtande från en alternativ källa har övervägts. Även om det från Boverkets sida kan uppfattas som enklare att inhämta samtliga uppgifter direkt från företagen menar NNR att det ska krävas av Boverket att rimliga ansträngningar görs för att ta fram de nödvändiga uppgifterna från en alternativ källa (annan myndighet). Digitaliseringens möjligheter ska naturligtvis utnyttjas maximalt för att minimera företagens uppgiftslämnarbörda. Digitaliseringen måste kunna möjliggöra ett delande av information myndigheter emellan i bygglovs- och klimatskyddsprocesserna.

Utvärdering

NNR frågar sig också vilka utvärderande åtgärder angående uppgiftslämnarbördan som Boverket planerar i anslutning till insamlandet av uppgifter, genom formuläret. I konsekvensutredningen finns en redovisning av kostnader för att göra en klimatdeklaration för några olika exempelbyggnader, med utgångspunkt i information inhämtad från en fokusgrupp. NNR utgår från att Boverket vid utformandet av webb-formuläret, som ska användas vid klimatdeklarationen, har planerat för att kunna dokumentera hur lång tid det tar för företagen att svara, och detta behöver redovisas i konsekvensutredningen. Även åtgärder för att dokumentera och kontinuerligt följa framtagandet hos företagen, förväntas av Boverket. Framtagandet förefaller i vissa fall kunna innebära en relativt omfattande process, särskilt i de fall då inte generiska data kan användas. Detta gäller bl.a. vid redovisning av data för transporter eftersom Boverket har en målbild om att kortast möjliga transportsträckor ska eftersträvas och då behöver enligt Boverket svaren i formuläret vara individuella och inte generiska. De specifika konsekvenserna av detta krav på redovisning av individuella transportsträckor tas inte upp över huvud taget. När det gäller detta krav på korta transportsträckor frågar sig NNR hur väl kravet stämmer överens med de krav som ställs i Lagen om offentlig upphandling. NNR kan inte finna några överväganden i detta avseende.

Enligt utredningen ska generiska klimatdata för produkter sättas konservativt. Många företagsprodukter kan därför ha bättre verkliga värden än de generiska. I sådana fall finns det naturligt en drivkraft att redovisa de mer förmånliga värdena. För att ett företag ska få använda de verkliga värdena måste dessa fastställas i en Environmental Product Declaration (EPD). En EPD är relativt dyr att ta fram och måste kontinuerligt uppdateras, vilket också är dyrt. Mindre företag med mindre administrativa och ekonomiska resurser kommer att missgynnas i detta sammanhang. NNR kan inte finna denna problematik beskriven i utredningen. Samma problematik uppstår i de fall en viss produkt saknas i Boverkets databas över produkter med fastställda generiska klimatdata. Det enda sättet att få använda produkter som inte finns i databasen är att ta fram en EPD för produkten, vilket är relativt dyrt. Detta riskerar att snedvrider konkurrensen och materialvalen.

NNR har också en principiell synpunkt på Boverkets regelgivningsmetodik. Det framgår inte av den föreslagna föreskriften vilka uppgifter som en företagare förväntas lämna in, utan detta framgår först av formuläret, vilket kan revideras av Boverket när som helst. Denna möjlighet till revision utan att ändra i föreskriften indikerar för NNR att formuläret inte ska betraktas som en del av eller bilaga till föreskriften. Om NNR har rätt i detta antagande om formuläret innebär det att det finns stora möjligheter för Boverket att lägga nya uppgiftskrav på företagen med kort varsel och utan remissbehandling.

Eftersom det förefaller finnas en hel del problem med införandet av föreskriften och formuläret menar NNR att det skulle kunna övervägas att skjuta fram det skarpa införandet till år 2027.

Slutsats

NNR finner att utredningen behöver kompletteras på flera punkter och då särskilt när det gäller företagens uppgiftslämnande genom formuläret. En fullständig konsekvensutredning av förslaget inklusive formuläret behöver redovisas innan Boverket kan gå vidare med föreskriftsförslaget.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist